

*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.
Araştırma Makalesi/ Research Article*

OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

Serkan AKGÜN**, Doç. Dr. Murat BAŞAR***

Öz

Bu çalışmada okul güvenliğinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma betimsel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Uşak il ve ilçe merkezindeki ilkokullar ve ortaokullarda görevli rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 346 öğretmen ve 4.5.6.7.8. sınıflarda öğrenim gören 549 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “Okul Güvenliği Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularında öğretmenler öğrencilere göre, erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre, kız öğrenciler ise erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin meslekteki kıdemi, okuldaki hizmet süresi, okulun eğitim durumu, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu ve okul mevcudu okul güvenliğine ilişkin görüşlerini etkilemiştir. Öğrenci görüşlerine göre ise ilkokul öğrencilerinin, ortaokul öğrencilerine göre, dördüncü sınıf öğrencilerinin, 5-6-7-8. sınıf öğrencilerine göre okulu daha güvenli buldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, güvenli okul, şiddet, zorbalık

INVESTIGATION OF TEACHERS AND STUDENTS 'VIEWS ON SCHOOL SAFETY

Abstract

In this study, it is aimed to examine the school security according to the views of school teachers and students. The study was designed according to the descriptive scanning model. Study sample of the study consisted of 346 teachers and 549 students in the 4th, 5th, 6th, 7th, 8th grades who were chosen by random sampling method in primary schools and secondary schools in Uşak province district in 2016-2017 Academic Year. The data of the study were collected by using the "School Safety Scale. According to the findings of the research, the teachers find the school safer than the students; male teachers find the school safer than female teachers, female students find the school safer than male students. According to the teachers' opinions, the seniority of the teachers, the duration of service in the school, the educational status of the school, the socio-economic status of the school's location and the school population influenced school security perceptions. According to students' perceptions, primary school students found school more secure than secondary school students; it is found that 4th grade students find the school safer than 5th, 6th, 7th, 8h grade students.

Key words: School safety, safe school, violence, bullying

* Bu çalışmada “Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri” isimli yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, www.serkanakgun@hotmail.com,
ORCID: 0000-0001-6930-107X

*** Doç. Dr. Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0001-6635-4563

GİRİŞ

Toplumsal gelişimin temeli ruhsal ve sosyal yönlerden sağlıklı bireylere dayanır. Bu da bireylerin eğitime ve her yönden gelişimine bağlıdır. Bu süreç bireylerin doğumundan başlayıp ölümüne kadar ailede, okulda farklı ortamlarda devam eder. Daha iyi bir gelecek için eğitimin doğru yönlendirilmesi gerekmektedir. Toplum vasıflı insan yetiştirme görevi okullara verilmiştir. Çünkü nitelikli bir topluma sahip olmak için öncelikle üyelerinin nitelikli yetiştirilmesi gerekir.

Toplumun geleceğini yetiştirme görevi üstlenen okullar da çağın yeniliklerinden ve toplumsal yapıdan etkilenmektedir. Zaman içerisindeki toplumsal değişim okuldan beklentilerde de değişiklikler meydana getirmiştir. Geleneksel eğitim anlayışında okullar akademik başarıyı daha fazla ön planda tutarken, günümüzün modern eğitim anlayışında okullar akademik alandaki başarının yanı sıra; öğrencilere fiziksel, duygusal ve sosyal beceriler edindirme gibi sorumlulukları da yerine getirmektedir (Başar ve Çetin, 2013). Okulun hedeflediği amaçlara ulaşabilmesi için iyi bir ortam haline getirilmesi gerekir. Çocukların güvende bulunduğu aile ortamından ayrılarak okul ortamına sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmesi için okulun sadece eğitim ortamı değil sevilen, güven duyulan, kendisini değerli hissettikleri bir alan haline getirilmesi gerekir.

Okullar hem öğretmenlere hem de öğrencilere rahat bir çalışma ortamı sağlamalıdır. Rahat ve huzur ancak güvenli bir ortamla sağlanır (Turhan ve Turan, 2012). Çünkü güvenlik yaşamımızda başarıyı etkileyen en temel etmenlerden biridir. Zira Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin ilk basamağında yer alan fizyolojik ihtiyaçlardan sonra güvenlik ihtiyacı gelmektedir. Güvenlik ihtiyacı kişinin kendisini ve ailesini korku ve kaygılardan uzak, dış faktörlerden korunup emniyette olmasını ifade eder. Güvenlik ihtiyacı karşılanmayan kişi bir üst basamağa geçemez, huzurunu sağlayamaz ve kişisel gelişimini sağlıklı olarak tamamlayamaz. İnsan doğası gereği daima kendini güvende hissetme ihtiyacı duymaktadır. Kişi, toplum, ülke kısaca birey kendi güvenliğini sağlamak adına kurallar koyarak gerekse tedbirler ile güvenlik olgusu oluşturarak yaşamını devam ettirir. Bu nedenle güvenli okul ortamı eğitim öğretim faaliyetlerinin en iyi şekilde yapılabilmesinin ön koşulu olarak nitelendirilebilir. Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumlar Yönetmeliğinde okul güvenliğinin önemi öğrencilere okul içinde ve çevresinde sağlıklı, güvenli bir eğitim öğretim ortamı sağlanması olarak belirtilmiştir (MEB, 2014). Okulda huzursuz olan bir öğrenciden başarı beklemek oldukça zordur. Başarılı bir öğrenci öğrenimi için güvenli bir okul ortamı gerekir. Güvenlik kaygısı duyan öğrenciler, akademik yeteneklerine tam anlamıyla ulaşamazlar (Ewton, 2014). Okullarda zaman içerisinde önlemleri alınmayan görmezden gelinen güvenlik sorunlarının farklı problemlere dönüşmesi muhtemeldir. Okul güvenliği kavramı genel anlamda; öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin okul içerisinde ve çevresinden kaynaklanan şiddet olayları, saldırganlık türü davranışlar ve kötü alışkanlıklar vb. gibi yaşanılması istenmeyen durumlara karşı korunmaları ve okulda kriz ortamı yaşanan durumlarda can güvenliğinin en üst seviyede sağlanması olarak tanımlanabilir (Dönmez ve Özer, 2009).

Aile yapısındaki değişiklikler, şehirlere göç, yaşanan kültüre uyum sağlama sürecindeki sorunlar, iletişim ve haberleşme olanaklarının artmasıyla birlikte internet, sosyal medya, televizyon gibi farklı ortamlardan yayılan şiddet, cinsel içeriklerinden gençlerin daha çok etkilenmesi, bir çok olumsuz unsurlara sıklıkla yer verilmesi vb. nedenler okulların işleyişini daha da güç hale getirerek, eğitim ortamında birçok güvenlik problemlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Yıldırım, Akan ve Çiftçi, 2017). Okullarda yaşanan sorunlara genel olarak bakıldığında; okul ve çevresindeki kavga, öğrenci veya öğretmen tarafından sergilenen şiddet ve saldırgan davranışlar, zorbalık, sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, Vandalizm (tahripçilik), hırsızlık, çeteleşme, kesici, delici, ateşli aletlerin okula getirilmesi,

argo konuşmalar, küfür, tehdit, fiziksel koşullar sonucu yaralanmalar, okul giriş çıkışların kontrol edilememesi, taciz vakaları, vb. durumlar yaşanmaktadır. suç unsuru olabilecek bu davranışlar okul iklimine zarar vereceğinden korku, kaygı ve güvensizlik hissi oluşturabilir ve eğitim öğretim sürecinin bozulmasına neden olabilir. Bu davranışlara tanıklık eden diğer öğrencilerde korku ve kaygıya neden olarak, okul ortamını, insanların psikolojik ve sosyal gelişimini olumsuz etkileyen bir yer haline getirebilir.

Okullarda, etkili bir eğitim-öğretim süreci, eğitimin güvenli ortamlarda yapılmasını gerekir. Öğrencilerin kendisini güvende hissetmediği bir okul, onların öğrenme sürecine engel olmaktadır (Çalık, Özbay, Erkan, Kurt ve Kandemir, 2009). Okul idareleri tarafından tedbir amaçlı alınan önlemler de (güvenlik kamerası, güvenlik görevlisi vb.) yetersiz kalabilmektedir. Delice ve Arslan'ın (2018) koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik çalışmalarında katılımcılar görev yaptıkları okulları güvenli bulmadıklarını, güvenlik görevlisi, okul giriş çıkışları ve güvenlik kameralarının yetersiz olduğunu ve nöbetçi öğretmen uygulamasının okul güvenliğinin sağlanmasında yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Özcan'ın (2015) yaptığı çalışmada okuldaki güvenlik personelinin güvenliği sağlamada yeterli olmadığı, uyuşturucu madde satıcılarının okul etrafında yoğun olarak bulunduğu, okul çevresinde haraç alma, gasp, yaralanma gibi olayların sıklıkla yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Katılımcılar, ortaya çıkan güvenlik problemlerinin nedenlerini, idarecilerin hoşgörülü olmaması, öğretmenlerin problemleri görmezden gelmesi, öğrencilerin çeteleşmesi ifade etmiştir. Okullarda yaşanan sorunların sadece fiziksel boyutunun yanında psikolojik ve toplumsal yönlerinin de araştırılması gereken bir konudur. Okul güvenliğine zarar veren sorunlar çözüme kavuşmadan sağlıklı bir eğitimin yapılması oldukça zordur. Velilerin okul tercihinde okulun etkililiği yanısıra güvenli olması da büyük önem taşımaktadır. Aileler çocuklarını emanet edecekleri eğitim kurumlarına güven duymak istemektedirler.

Okullar suç ve şiddetten arındırılarak, öğrenim için güvenli ortamlar haline getirilmelidir. Okulda yaşanan herhangi bir suç veya şiddet vakası yalnızca ilgili kişileri etkilemekle kalmayıp aynı zamanda eğitim sürecini bozabilir ve okulun kendisini ve bulunduğu toplumu da etkileyebilir (Goldstein, Young ve Boyd, 2008; Brookmeyer, Fanti ve Henrich, 2006). Okul güvenliğinde ortaya çıkan sorunlar her geçen gün değişmekte ve yeni çözüm arayışları gerektirmektedir. Okul ve çevresindeki güvenliği tehdit eden sorunların analiz edilmesinin yanında, bu sorunların en alt düzeye indirilmesinde görevlilere düşen sorumluluklarının tanımlanması önemlidir (Karal, 2011). Bu yüzden okul güvenliği ile ilgili daha fazla araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Okul Güvenliği ve Güvenli Okul

Okul güvenliği, çalışanları tarafından, her türlü tehlikelerden uzak güvenliğin sağlanmasını, olumlu insan ilişkileri ve güvenli iklim ortamı oluşturarak öğretmen ve öğrencilerin güvenliğe ilişkin kaygılarının azaltılmasını ifade etmektedir (Akan ve Zengin, 2019). Güvenli ve düzenli bir okul ortamı aynı zamanda akademik başarının anahtarıdır. Kendisini güvensiz hisseden öğretmenler ve öğrenciler sağlıklı bir öğrenme öğretme sürecinin gerçekleştirilmesi için gerekli motivasyona sahip olamaz (Marzano, 2003). Okulda sadece akademik başarıya odaklanılmamalı, okul personeli ve öğrenciler için fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak güvenli bir ortamın sağlandığından emin olunmalıdır.

Dönmez ve Güven (2002) okul güvenliği kavramını öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin kendilerini fiziksel, psikolojik, sosyal bakımından daha özgür hissetmeleri olarak tanımlanmıştır. Çankaya'ya (2010) göre ise okul güvenliği, istenmeyen öğrenci

davranışlarını azaltmaya yönelik alınan tüm tedbirlerin ve okul paydaşları açısından okulu daha cazip hale getirmeye yönelik faaliyetlerin tamamı olarak ifade edilmiştir.

Sorunların daha az yaşandığı öğrencilerin güven içerisinde eğitime odaklandığı okullar güvenli okullar olarak ifade edilebilir. Mabie'ye (2003) göre güvenli bir okul şiddet, zorbalık ve korkulardan uzak eğitim faaliyetlerinin yapıldığı yerdir. Çocukların ruhsal gelişimini teşvik eden bir ortam sağlar. Öğrencilerden istenilen davranış beklentileri açık bir şekilde belirtili adil olarak uygulanır. Güvenli okul yalnızca güvenlik tedbirlerinin alındığı değil; bunun yanında çalışanları ve öğrenciler arasında olumlu ilişkilere sahip uyumlu okuldur (Ögel, Tan, ve Eke, 2006).

Güvenli okullar öğrencilerin sosyal gelişimine katkı sağladığı gibi yaratıcı öğrenmeye teşvik edici bir ortam sağlar. Çankaya, Yücel, Tan ve Demirkol (2014) güvenli olarak nitelendirilen okulların en önemli özelliğinin istenilen fiziksel şartlara sahip olmasının yanı sıra ve etkili bir eğitim öğretim sürecinin yapılabilmesi için sahip olduğu donanımlarının öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi açısından yeterli olması gerektiğini ifade etmiştir. Okul güvenliğine zarar veren etkenlerin belirlenmesi ve bu yönde tedbirlerin alınması güvenli bir okul için önemlidir. Öğrencilerin güvenli bir ortamda eğitim görmesi akademik başarısını desteklediği gibi sahip olduğu becerileri en üst düzeyde kullanmasını sağlar.

Okul Güvenliği Teorileri

Okul güvenliğine ilişkin farklı açıklamaları içeren üç teori göze çarpmaktadır. Bu teoriler kontrol teorisi, okul iklimi teorisi, sosyal çözülme teorisidir (Welsh, Greene, ve Jenkins, 1999). Kontrol teorisi, okullarda yaşanan şiddet davranışlarının nedeni olarak zarar görmüş toplumsal değerleri ve kültürel öğelerin eksikliği olarak görmektedir. (Memduhoğlu ve Taşdan, 2007). Işık'a (2004) göre toplumsal kontrolü sağlamada en etkili araç okuldur. Bu amaca ulaşmak için öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinliklere önem verilmelidir. Aksi takdirde yetenekleri açısından yetersiz olan öğrenciler başarılı olamayabilir, bu da okuldan soğumaya neden olabilir. Okul iklimi okula özgü olarak onu diğer okullardan ayıran ve tüm üyelerinin davranışlarına etki eden okulun karakteristik özelliğidir (Hoy ve Miskel, 2010). Okul iklimi teorisine göre sağlıklı bir okul iklimi ile okul güvenliği arasında doğru bir ilişki vardır (Işık, 2004). Olumsuz okul iklimi güvenlik sorunlarının oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Okul iklimi okulda istenmeyen davranışları açıkladığı gibi müdahale ve önlem alınmasını da açıklar (Welsh, 2000; akt. Barış, 2018). Toplumsal çözülme teorisine göre okul toplum aynası olarak okul içinde bulunduğu toplumdan farklı düşünülemez. Okulların daha güvenli alanlar haline getirilebilmesi için öncelikle toplumun ve aile yapısının güvenli hale gelmesi gerekir. Okulda yaşanan suç ve şiddet davranışları okulun içinde bulunduğu toplumun bir yansımasıdır (Verdugo, 1999). Teori güvenli bir okul için güvenli bir toplum yapısının olması gerektiğini savunmaktadır.

Okullardaki değişim süreciyle güvenliği tehdit eden farklı türde sorunlar ortaya çıkmakta, tehdit olarak algılanan unsurlar değişmektedir. İstenmeyen olayların yaşanmaması için okullarda oluşan güvenlik risklerinin kapsamlı olarak araştırılıp incelenmesi gerekmektedir. Bu da okul güvenliği konusunda bilimsel araştırmaların artırılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Eğitimin en önemli karakterleri olan öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliği konusunda algıları büyük önem arz etmektedir. Alan yazın tarandığında genellikle okul güvenliği konusunda yapılan çalışmalara bakıldığında; okul yöneticisi görüşleri (Barış, 2018; Gülbaz, 2016; Uluğ, 2015); okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri (Gülbaz, 2016; Özcan, 2015; Can, 2014; Demirtaş, 2007) öğretmenlerin görüşlerine (Erçek, 2018; Ayyıldız, 2015; Yorulmaz, 2015) yer verilmiştir. Okul güvenliği konusunda öğrenci görüşleriyle ilgili çalışmalar da ise lise düzeyinde (Çalikoğlu, 2012); ortaokul düzeyinde (Özcan, 2015) ilköğretim düzeyinde (Yılmaz, 2010) çalışmalar yapılmıştır. İlkokul ve ortaokullarda öğretmen

ve öğrenci görüşlerinin birlikte incelendiği çalışmalara pek rastlanılamamıştır. Yapılan bu çalışmayla ilkökul ve ortaokul düzeyinde öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine bakış açıları değerlendirilerek; okul güvenliği konusunda okul yöneticilerine ve öğretmenlere farklı bir bakış açısı sunması ve literatüre katkı sağlanması beklenilmektedir. Aynı zamanda verilerden hareketle okul güvenliği planları yapılırken hangi önemli konulara dikkat edilmesi gerektiği ve okulları daha güvenli hale getirme konusunda alınabilecek tedbirlerin neler olabileceği hakkında fikir sağlaması düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkökul ve ortaokul kademesindeki okullarda okul güvenliğine ilişkin öğretmen ve öğrenci algı düzeylerinin demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

Bu amaçdan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ne düzeydedir?
2. Öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri cinsiyete, öğretim kademesine ve okulun bulunduğu yerleşim birimine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliği mesleki kıdem, okuldaki hizmet yılı, sosyo-ekonomik düzey ve okul mevcuduna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin görüşlerine göre okul güvenliği öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte yapılan ya da halen mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırma konusu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içerisinde ve herhangi bir değişiklik yapılmadan tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2013). Bu yaklaşımda yapılan çalışmada bireyler veya nesnelere değiştirme çabasına girmeden var olduğu şekliyle betimleme amaçlanır. Bu çalışmada öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlandığı için tarama modeline uygun olduğu düşünülmüştür. Okulların sosyo-ekonomik düzeyi öğretmenlerin verdiği yanıtlara göre gruplandırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini; 2016-2017 eğitim öğretim yılı 2. döneminde Uşak il ve ilçe merkezlerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda 879 sınıf öğretmeni, ortaokullarda görevli 1085 branş öğretmeni, 4384 dördüncü sınıf öğrencisi, ve 15932 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır (MEB Örgün Eğitim İstatistikleri 2016-2017). Örneklem yapısına ilişkin veriler incelendiğinde; araştırmaya toplam 346 öğretmen (%38,7) ve 549 öğrenci (%61,3) katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 183'ü (%52,9) erkek, 163'ü (%47,1) kadındır. Araştırmaya katılan 549 öğrencinin 269'u (%49) erkek, 280'i kız (%51,0) öğrencilerden oluşmuştur.

Araştırma grubunda yer alan öğretmen ve öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde; öğretmenlerin 188'i (%54,3) ilkökulda, 158'i (% 45,7) ortaokulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin görev yaptığı okulun bulunduğu yerleşim alanına göre 181'i (%52,3) il merkezinde, 165'i (%47,7) ilçe merkezi okullarda görev yapmaktadır. Araştırmaya

katılan öğretmenlerin görev yaptığı okulun bulunduğu yerin ekonomik durumu incelendiğinde 70’i (%20,2) düşük, 143’ü (%41,3) orta ve 133’ü (%38,4) ekonomik durumu iyi olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yerleşim alanlarının 255’i (%46,4) il merkezinde, 294’ü (%53,6) ilçe merkezin de yer almaktadır. Öğrencilerin eğitim gördüğü okul türüne bakıldığında 108’i (%19,7) ilköğretimde, 441’i (%80,3) ortaokulda öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla Çalikoğlu (2012) tarafından geliştirilen “Okul Güvenliği Ölçeği” gerekli izin alınarak kullanılmıştır. Ölçek “Bireylerin Fiziksel Güvenliği”, “Psikolojik Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik”, “Fiziksel Çevre Güvenliği” olmak üzere 4 boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 1.Güvenirlilik Analizi

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Ön Denemede	Çalışmada
		Güvenilirlik Katsayısı (α)	Güvenilirlik Katsayısı (α)
Fiziksel Güvenlik	9	0,722	0,703
Psikolojik Güvenlik	16	0,748	0,790
Toplumsal Güvenlik	19	0,791	0,832
Fiziksel Çevre Güvenliği	12	0,717	0,734
Genel Toplam Maddeler	56	0,910	0,907

Kaynak: Çalikoğlu (2012)

Çalikoğlu (2012) tarafından yapılan araştırma kapsamında ölçeğin Cronbach alfa katsayıları hesaplandığında sırasıyla; fiziksel güvenlik için .703, psikolojik güvenlik için .790, toplumsal güvenlik için .832, fiziksel çevre güvenliği için .734 ve genel okul güvenliği için ise .907 olarak bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada ise fiziksel güvenlik boyutu .799, psikolojik güvenlik boyutu .853, toplumsal güvenlik boyutu .881, fiziksel çevre güvenliği boyutu .881, ve genel okul güvenliği için ise .959, olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan bu iç tutarlık katsayıları ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Araştırmanın sınırlılığı olarak veri toplama aracının ortaöğretim öğrencileri üzerinde geliştirildiği, dolayısıyla bu açıdan araştırma bulguları sınırlılık taşımaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmadaki katılımcıların ölçekte yer alan sorulara verdikleri yanıtlar veri istatistik programına girilerek analiz edilmiştir. 5’li likert tipinde geliştirilmiş ölçekte yer alan olumsuz maddeler ters çevrilerek değerlendirilmeye alınmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin tamamının ve alt boyutların çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Basıklık ve Çarpıklık Katsayıları

	Çarpıklık		Basıklık	
	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Okul Güvenliği Ölçeği	-,041	,082	-,224	,163
Fiziki Güvenlik	-,203	,082	,007	,163
Psikolojik Güvenlik	-,066	,082	-,031	,163
Toplumsal Güvenlik	,061	,082	-,408	,163
Çevre Güvenliği	-,060	,082	-,268	,163

Çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ile +1,5 arasında olduğu durumlarda veri seti normal dağılım göstermektedir (George ve Mallery, 2010; Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırma verileri normal dağılım gösterdiği için parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri; okul güvenliği ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyet, öğretmenlerin okuldaki görevi ve okulun eğitim durumu ve yerleşim alanı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla *bağımsız grup t-testi* (Independent Samples t-Test) uygulanmıştır.

Öğretmenlerin okul güvenliği ölçeğinden aldıkları puanların meslekteki hizmet yılı, okuldaki hizmet yılı, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ve okul mevcudu değişkenlerine göre; öğrencilerin ise öğrenim görmekte olduğu sınıf ve değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla *tek yönlü varyans analizi* (ANOVA) uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulgularına alt problemler dikkate alınarak yer verilmiştir.

Birinci Probleme Ait Bulgular

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri

Okul Güvenliği Ölçeği	N	\bar{x}	ss
Fiziki Güvenlik	346	3,94	,438
Psikolojik Güvenlik	346	3,94	,408
Toplumsal Güvenlik	346	4,00	,425
Çevre Güvenliği	346	3,92	,416
Ölçek Genel Ortalama	346	3,96	,400

Tablo 3. incelendiğinde fiziki güvenlik $\bar{x} = 3,94$, psikolojik güvenlik $\bar{x} = 3,94$, toplumsal güvenlik $\bar{x} = 4,00$, çevre güvenliği $\bar{x} = 3,92$ olduğu görülmektedir. Ölçek genelinde ise öğretmen görüşleri $\bar{x} = 3,96$ Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri katılıyorum düzeyindedir.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri

Okul Güvenliği Ölçeği	N	\bar{x}	ss
Fiziki Güvenlik	549	3,37	,576
Psikolojik Güvenlik	549	3,30	,543
Toplumsal Güvenlik	549	3,36	,530
Çevre Güvenliği	549	3,28	,543
Ölçek Genel Ortalama	549	3,33	,529

Tablo 4. incelendiğinde fiziki güvenlik $\bar{x}=3,37$, psikolojik güvenlik $\bar{x}=3,30$, toplumsal güvenlik $\bar{x}=3,36$, çevre güvenliği $\bar{x}=3,28$ olduğu görülmektedir. Ölçek genelinde ise öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri $\bar{x}=3,33$, Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri kararsızım düzeyindedir.

İkinci Probleme Ait Bulgular

Tablo 5. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,438	16,86	862,48	,000																																												
	Öğrenci	549	3,37	,576				Psikolojik Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,408	20,04	865,91	,000	Öğrenci	549	3,30	,543	Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000	Öğrenci	549	3,36	,530	Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000
Psikolojik Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,408	20,04	865,91	,000																																												
	Öğrenci	549	3,30	,543				Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000	Öğrenci	549	3,36	,530	Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529								
Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000																																												
	Öğrenci	549	3,36	,530				Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529																				
Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000																																												
	Öğrenci	549	3,28	,543				Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529																																
Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000																																												
	Öğrenci	549	3,33	,529																																															

Araştırmaya katılan öğretmenler ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=16,86$; $p<,01$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=20,04$; $p<,01$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=19,88$; $p<,01$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=19,66$; $p<,01$) istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Öğretmenler öğrencilere göre okulun daha güvenli olduğunu düşünmektedirler.

Üçüncü Probleme Ait Bulgular

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre incelemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel Güvenlik	Erkek	183	3,99	,461	2,11	343,95	,035
	Kadın	163	3,89	,405			

Psikolojik	Erkek	183	3,99	,434			
Güvenlik	Kadın	163	3,88	,369	2,55	343,27	,011
Toplumsal	Erkek	183	4,05	,454			
Güvenlik	Kadın	163	3,95	,386	2,09	343,25	,037
Çevre	Erkek	183	3,97	,437			
Güvenliği	Kadın	163	3,86	,385	2,50	343,96	,013
Ölçek	Erkek	183	4,01	,425			
Geneli	Kadın	163	3,90	,364	2,43	343,45	0,15

Tablo 6. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=2,11$; $p<,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=2,55$; $p<,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=2,09$; $p<,05$), çevre güvenliği boyutunda ($t=2,50$; $p<,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık meydana gelmiştir. Söz konusu farklılık erkek öğretmenlerin lehine meydana gelmiştir. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okullarını daha güvenli buldukları söylenebilir.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Okul Güvenliği İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel	Erkek	269	3,31	,564			
Güvenlik	Kız	280	3,42	,584	-2,18	547	,030
Psikolojik	Erkek	269	3,25	,541			
Güvenlik	Kız	280	3,34	,542	-2,04	547	,042
Toplumsal	Erkek	269	3,31	,518			
Güvenlik	Kız	280	3,41	,537	-2,14	547	,032
Çevre	Erkek	269	3,23	,532			
Güvenliği	Kız	280	3,33	,551	-2,19	547	,029
Ölçek	Erkek	269	3,28	,519			
Geneli	Kız	280	3,38	,536	-2,19	547	,029

Tablo 7. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=-2,18$; $p<,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=-2,04$; $p<,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=-2,14$; $p<,05$), çevre güvenliği boyutunda ($t=-2,19$; $p<,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık meydana gelmiştir. Söz konusu farklılık kız öğrenciler lehine meydana gelmiştir. Kız öğrenciler okulu erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğretim kademesi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel	İlkokul	188	4,03	,405	4,34	344	,000
Güvenlik	Ortaokul	158	3,83	,452			
Psikolojik	İlkokul	188	4,02	,354	4,07	297,59	,000
Güvenlik	Ortaokul	158	3,84	,446			
Toplumsal	İlkokul	188	4,09	,370	4,25	299,03	,000
Güvenlik	Ortaokul	158	3,90	,462			
Çevre	İlkokul	188	4,01	,363	4,30	300,15	,000
Güvenliği	Ortaokul	158	3,81	,451			
Ölçek	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000
Geneli	Ortaokul	158	3,85	,435			

Tablo 8. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları öğretim kademesi değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=4,34$; $p<,01$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=4,07$; $p<,01$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=4,25$; $p<,01$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=4,30$; $p<,01$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenler ortaokullarda görev yapan öğretmenlere göre okullarını daha güvenli buldukları söylenebilir.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü öğretim kademesi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel	İlkokul	108	3,66	,483	6,67	188,82	,000
Güvenlik	Ortaokul	441	3,30	,576			
Psikolojik	İlkokul	108	3,62	,445	7,18	547	,000
Güvenlik	Ortaokul	441	3,22	,536			
Toplumsal	İlkokul	108	3,67	,444	7,01	547	,000
Güvenlik	Ortaokul	441	3,29	,522			
Çevre	İlkokul	108	3,58	,453	6,62	547	,000
Güvenliği	Ortaokul	441	3,21	,539			
Ölçek	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000
Geneli	Ortaokul	441	3,25	,523			

Tablo 9. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü öğretim kademesi değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=6,67$; $p<,01$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=7,18$; $p<,01$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=7,01$; $p<,01$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=6,62$; $p<,01$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. İlkokullarda

öğrenim gören öğrenciler ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere göre okullarını daha güvenli bulmaktadırlar.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları okulun yerleşim alanı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	İl Merkezi	181	3,97	,444	1,37	344	,169																																												
	İlçe Merkezi	165	3,91	,429				Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	181	3,96	,417	1,29	344	,198	İlçe Merkezi	165	3,91	,397	Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	181	4,03	,423	1,33	344	,183	İlçe Merkezi	165	3,97	,426	Çevre Güvenliği	İl Merkezi	181	3,94	,422	1,07	344	,285	İlçe Merkezi	165	3,89	,410	Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182
Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	181	3,96	,417	1,29	344	,198																																												
	İlçe Merkezi	165	3,91	,397				Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	181	4,03	,423	1,33	344	,183	İlçe Merkezi	165	3,97	,426	Çevre Güvenliği	İl Merkezi	181	3,94	,422	1,07	344	,285	İlçe Merkezi	165	3,89	,410	Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182	İlçe Merkezi	165	3,93	,393								
Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	181	4,03	,423	1,33	344	,183																																												
	İlçe Merkezi	165	3,97	,426				Çevre Güvenliği	İl Merkezi	181	3,94	,422	1,07	344	,285	İlçe Merkezi	165	3,89	,410	Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182	İlçe Merkezi	165	3,93	,393																				
Çevre Güvenliği	İl Merkezi	181	3,94	,422	1,07	344	,285																																												
	İlçe Merkezi	165	3,89	,410				Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182	İlçe Merkezi	165	3,93	,393																																
Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182																																												
	İlçe Merkezi	165	3,93	,393																																															

Tablo 10. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü okulun yerleşim birimi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t- Testine İlişkin Bulgular

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	İl Merkezi	255	3,38	,631	,351	495,58	,726																																												
	İlçe Merkezi	294	3,36	,525				Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	255	3,30	,596	,014	494,34	,989	İlçe Merkezi	294	3,30	,494	Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	255	3,37	,577	,172	499,39	,863	İlçe Merkezi	294	3,36	,486	Çevre Güvenliği	İl Merkezi	255	3,28	,599	,068	491,47	,946	İlçe Merkezi	294	3,29	,491	Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912
Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	255	3,30	,596	,014	494,34	,989																																												
	İlçe Merkezi	294	3,30	,494				Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	255	3,37	,577	,172	499,39	,863	İlçe Merkezi	294	3,36	,486	Çevre Güvenliği	İl Merkezi	255	3,28	,599	,068	491,47	,946	İlçe Merkezi	294	3,29	,491	Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912	İlçe Merkezi	294	3,33	,479								
Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	255	3,37	,577	,172	499,39	,863																																												
	İlçe Merkezi	294	3,36	,486				Çevre Güvenliği	İl Merkezi	255	3,28	,599	,068	491,47	,946	İlçe Merkezi	294	3,29	,491	Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912	İlçe Merkezi	294	3,33	,479																				
Çevre Güvenliği	İl Merkezi	255	3,28	,599	,068	491,47	,946																																												
	İlçe Merkezi	294	3,29	,491				Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912	İlçe Merkezi	294	3,33	,479																																
Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912																																												
	İlçe Merkezi	294	3,33	,479																																															

Tablo 11. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ile okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin meslekteki kıdem yılı değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Dördüncü Probleme Ait Bulgular

Tablo 12. Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
A 1-5 yıl	31	3,78	,523	31	3,77	,616	31	3,83	,601	31	3,72	,589
B 6-10 yıl	37	3,90	,428	37	3,91	,371	37	3,98	,381	37	3,88	,328
C 11-15yıl	99	3,93	,451	99	3,92	,408	99	3,98	,434	99	3,91	,418
D 16-20yıl	87	3,97	,376	87	3,92	,322	87	4,00	,363	87	3,92	,360
E 21 yıl +	92	3,99	,445	92	4,04	,392	92	4,10	,402	92	4,02	,407
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 13. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Yılı Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Kıdem	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)	
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,244	4	,311			
	Grup İçi	64,983	341	,191	1,633	,166	
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,884	4	,471			
	Grup İçi	55,677	341	,163	2,884	,023	A-E
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,830	4	,458			
	Grup İçi	60,653	341	,178	2,572	,038	A-E
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	2,145	4	,536			
	Grup İçi	57,773	341	,169	3,166	,014	A-E
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,761	4	,440			
	Grup İçi	53,661	341	,157	2,798	,026	A-E
	Toplam	55,422	345				

Tablo 13'e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin kıdem yılı ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{2,884} P< ,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{2,572} P< ,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{3,166} P< ,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 21 yıldan fazla kıdem yılına sahip öğretmenler 1-5 hizmet yılına sahip öğretmenlere göre okulu daha güvenli bulduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okuldaki hizmet yılı değişkenine ait betimsel analizi Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Yılına Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
A 1-3 yıl	180	3,90	,432	180	3,88	,423	180	3,93	,429	180	3,85	,424
B 4-8 yıl	101	3,97	,435	101	3,96	,369	101	4,04	,406	101	3,96	,385
C 9-15 yıl	27	3,90	,413	27	3,84	,265	27	3,91	,308	27	3,82	,278
D 16-20 yıl	18	4,14	,469	18	4,19	,410	18	4,26	,443	18	4,17	,410
E 21 yıl +	20	4,11	,448	20	4,28	,381	20	4,33	,370	20	4,27	,403
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 15. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Süresi Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Hizmet Süresi		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,737	4	,434			
	Grup İçi	64,491	341	,189	2,296	,059	
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	4,385	4	1,096			D-A,C
	Grup İçi	53,175	341	,156	7,030	,000	E-A,B,C
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	4,524	4	1,131			D-A,C
	Grup İçi	57,958	341	,170	6,655	,000	E-A,B,C
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	4,824	4	1,206			D-A,C
	Grup İçi	55,094	341	,162	7,464	,000	E-A,B,C
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	3,981	4	,995			D-A,C
	Grup İçi	51,441	341	,151	6,598	,000	E-A,B,C
	Toplam	55,422	345				

Tablo 15’e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin okuldaki hizmet süreleri ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{7,030}$ $P<_{,05}$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{6,655}$ $P<_{,05}$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{7,464}$ $P<_{,05}$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 16-20 yıl arasında aynı okulda görev yapan öğretmenler 1-3 ve 9-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre daha güvenli bulmaktadır. Yine 21 yıldan fazla aynı okulda görev yapan öğretmenler 1-3 yıl, 4-8 yıl ve 9-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre okulu daha güvenli buldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine ait betimsel analizi Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
A Düşük	70	3,84	,386	70	3,84	,365	70	3,90	,387	70	3,81	,387
B Orta	143	3,92	,459	143	3,93	,433	143	3,99	,451	143	3,91	,436
C İyi	133	4,02	,428	133	3,99	,395	133	4,07	,405	133	3,99	,398
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 17. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okulun Bulunduğu Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Ekonomik Durum		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,572	2	,786			
	Grup İçi	64,656	343	,189	4,169	,016	C-A
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,078	2	,539			
	Grup İçi	56,482	343	,165	3,275	,039	C-A
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,450	2	,725			
	Grup İçi	61,033	343	,178	4,075	,018	C-A
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	1,476	2	,738			
	Grup İçi	58,442	343	,170	4,331	,014	C-A
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,355	2	,677			
	Grup İçi	54,067	343	,158	4,298	,014	C-A
	Toplam	55,422	345				

Tablo 17’ye göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin görev yaptıkları okulun ekonomik durumu ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Fiziksel Güvenlik ($F=_{4,169} P< ,05$), Psikolojik Güvenlik ($F=_{3,275} P< ,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{4,075} P< ,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{4,331} P< ,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre iyi sosyo ekonomik düzeyde olan okullar düşük sosyo ekonomik düzeyde olan okullara göre daha güvenli oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okul mevcudu değişkenine ait betimsel analiz tablosu Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Okul Mevcuduna Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
A 100-200	30	4,04	,514	30	3,99	,440	30	4,05	,463	30	3,97	,429
B 201-300	133	3,98	,407	133	3,98	,370	133	4,06	,391	133	3,97	,376
C 301-400	80	3,93	,452	80	3,96	,412	80	4,01	,422	80	3,92	,430
D 401-500	48	3,93	,485	48	3,93	,502	48	3,98	,506	48	3,89	,500
E 500+	55	3,82	,385	55	3,78	,351	55	3,86	,391	55	3,79	,385
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 19. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okul Mevcudu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Okul Mevcudu		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,303	4	,326			
	Grup İçi	64,925	341	,190	1,710	,147	
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,782	4	,445			
	Grup İçi	55,778	341	,164	2,724	,029	B-E
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,586	4	,397			
	Grup İçi	60,896	341	,179	2,221	,066	
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	1,357	4	,339			
	Grup İçi	58,561	341	,172	1,976	,098	
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,506	4	,376			
	Grup İçi	53,916	341	,158	2,381	,051	
	Toplam	55,422	345				

Tablo 19'a göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin görev yaptıkları okulun mevcudu ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{2,724}$ $P<_{,05}$) alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre öğrenci mevcudu 201-300 arasında olan okullar 500 den fazla öğrenciye sahip okullara göre daha güvenli olduğu söylenebilir.

Beşinci Probleme Ait Bulgular

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi değişkenine ait betimsel analizi Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu

		Fiziksel			Psikolojik			Toplumsal			Çevre		
		Güvenlik			Güvenlik			Güvenlik			Güvenliği		
		N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
A	4.sınıf	108	3,66	,483	108	3,62	,445	108	3,67	,444	108	3,58	,453
B	5.Sınıf	119	3,41	,588	119	3,31	,584	119	3,38	,558	119	3,30	,587
C	6.Sınıf	107	3,28	,589	107	3,23	,565	107	3,29	,549	107	3,22	,551
D	7.Sınıf	109	3,22	,644	109	3,14	,569	109	3,22	,558	109	3,15	,577
E	8.Sınıf	106	3,26	,450	106	3,18	,387	106	3,25	,391	106	3,16	,407
		549	3,37	,576	549	3,30	,543	549	3,36	,530	549	3,28	,543

Tablo 21. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Değişkeni Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Sınıf Düzeyi		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	13,512	4	3,378			
	Grup İçi	168,821	544	,310	10,885	,000	A-B,C,D
	Toplam	182,333	548				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	15,772	4	3,943			
	Grup İçi	146,217	544	,269	14,670	,000	A-B,C,D
	Toplam	161,989	548				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	14,394	4	3,599			
	Grup İçi	139,669	544	,257	14,016	,000	A-B,C,D
	Toplam	154,064	548				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	13,727	4	3,432			
	Grup İçi	148,432	544	,273	12,577	,000	A-B,C,D
	Toplam	162,159	548				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	14,463	4	3,616			
	Grup İçi	139,396	544	,256	14,111	,000	A-B,C,D
	Toplam	153,860	548				

Tablo 21'e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyi ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Fiziksel Güvenlik ($F=_{10,885} P< ,05$), Psikolojik Güvenlik ($F=_{14,670} P< ,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{14,016} P< ,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{12,577} P< ,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 4.sınıfta öğrenim gören öğrenciler 5-6-7 ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre okullarını daha güvenli bulmaktadırlar.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler öğrencilere göre okulları daha güvenli bulmaktadır. Katılımcıların kendi yaşantılarına göre okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin farklı olduğu söylenebilir.. Bu bulgu Sürücü, Yıldırım ve Ünal (2018) yaptıkları araştırma ile de

örtüşmektedir. Sürücü vd. (2018) öğretmenlerin öğrencilere göre okul güvenliği algılarının daha olumlu olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcıların cinsiyete göre okul güvenliği ile ilgili düşüncelerine bakıldığında erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre tüm alt boyutlarda okulu daha güvenli bulmaktadırlar. Bu bulgulara paralel olarak Çankaya'nın (2010) 2009-2010 eğitim öğretim yılında Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde belirli il merkezlerinde yaptığı çalışmada erkek öğretmenlerin ve kadın öğretmenlerin okul güvenliği, okul güvenliğine bağlı kaygı, motivasyon ve iş doyumunu ile ilgili görüşleri arasında anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okulların daha güvenli olduğunu ifade etmişlerdir. Bahçi (2014) ve Demirtaş (2007) yaptıkları araştırmalarda erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre okul güvenliği konusunda daha olumlu yaklaşıtlarını saptamıştır. Kadın öğretmenlerin dahafazla duygusal bir yapıya sahip olmasından dolayı okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin etkilendiği düşünülmektedir. Bu bulgulardan farklı olarak Erçek (2018), Barış (2018), Yorulmaz (2015), Uluğ (2015), Göksoy, Engin ve Aksoy (2013), Kelling (2006) öğretmenlerin cinsiyet ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında bir ilişki tespit edilmemiştir.

Öğrenciler açısından değerlendirildiğinde tüm alt boyutlarda kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulmaktadırlar. Çalikoğlu (2012), Yılmaz (2010), Varjas, Henrich ve Meyers (2009), Özer (2006) ve Geyin'in (2007) yaptıkları çalışmalarda benzer bulgular elde etmiştir. Erkek öğrencilerin arkadaşları ile şiddet ve kavga olaylarıyla daha çok karşılaştığından okul iklimini güvensiz algıladığı düşünülmektedir.

İlkokulda görev yapan öğretmen ve öğrenim gören öğrencilerin, ortaokuldaki g öğretmen ve öğrencilere göre okulu tüm alt boyutlarda daha güvenli buldukları sonucu ortaya çıkmıştır. İlkokul öğrencilerinin yaş olarak ortaokul öğrencilerine göre küçük olmasından dolayı okullarında güvenliğini tehdit edebilecek şiddet vb. unsurların daha az yaşandığı düşünülmektedir. Ortaokul öğrencileri ise fiziksel olarak ergenliğe geçiş dönemi olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel ve duygusal yönden değişim içerisinde olmasından dolayı okullarında ilkokullara göre daha fazla sorun yaşadıkları düşünülmektedir. Bahçi (2014) yaptığı çalışmada öğretmen algılarına göre toplumsal güvenlik alt boyutunda benzer bulgular elde etmiştir

Okulların güvenliği konusunda öğretmenlerin mesleki kıdemi Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Çevre Güvenliği alt boyutlarında okul güvenliği algılarını etkilemiştir. Mesleki kıdemi 21 yıldan fazla olan öğretmenler meslekte 1-5 yıl kıdem süresine sahip öğretmenlere oranla okulu daha güvenli buldukları söylenebilir. Barış (2018) yaptığı çalışmada da Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutunda kıdem süresi bakımından anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Bahçi (2014) yaptığı çalışmada Okulda Fiziksel/ Bedensel Güvenlik alt boyutunda ve Okulda Fiziksel Ortam / Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutunda anlamlı farklılaşma tespit ettiği görülmektedir. Öğretmenlerin kıdeminin arttıkça algılanan güvenlik ortalamasının arttığını gözlemlemiştir. Bu bulgulardan farklı olarak Erçek (2018) öğretmenlerin genel okul güvenliği algısında şiddete bağlı okul güvenliği alt boyutunda ve çevreye bağlı okul güvenliği alt boyutunda 11 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenlerin 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan öğretmenlere göre güvenlik algısının daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Kelling (2006) çalışmasında 4-5 yıl öğretmenlik tecrübesi olan öğretmenlerin, 6-10 yıl öğretmenlik tecrübesi olan öğretmenlerden daha fazla saldırı, hırsızlık ve sözlü suistimal gibi davranışlara maruz kaldığını tespit etmiştir. Mesleki tecrübenin artması okullarda karşılaşılabilecek sorunlarla mücadelede katkı sağladığı düşünülmektedir. Yine bu bulgulardan farklı olarak Uluğ (2015) ve Demirtaş (2007) ise okul güvenliği ile mesleki kıdem arasında bir ilişki tespit etmemiştir.

Hizmet yılı açısından psikolojik güvenlik, toplumsal güvenlik, çevre güvenliği alt boyutunda okuldaki hizmet süresi 21 yıldan fazla olanlar 1-3 yıl 4-8 yıl ve 9-15 yıl olan

öğretmenlere göre daha güvenli bulmaktadır. 16-20 yıl arası okulda hizmet süresi olan öğretmenler 1-3 ve 9-15 yıl olanlara göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Öğretmenlerin okuldaki hizmet yılı arttıkça okulu daha güvenli bulduğu belirlenmiştir. Bahçi (2014) çalışmasında okulda ruh sağlığı/psikolojik güvenlik alt boyutu hariç diğer tüm alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit etmiştir. Okulda çalışma süresi arttıkça puanın da arttığını tespit etmiştir. Elde edilen bulguların birbirini desteklediğini söylemek mümkündür. Öğretmenlerin okulu geçen yıllar içerisinde daha iyi tanıyıp güvenlik risklerine daha hâkim olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre tüm boyutlarda okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik durumun yüksek olduğu okullar, düşük düzeyde olanlara göre daha güvenli bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan bir çevredeki okullardaki öğrenciler kendilerine daha fazla imkânlar sunulması, becerileri, tutum ve davranışları daha iyi bir çevre ortamında şekillendiği için bu okullarda daha az güvenlik sorunu yaşandığı söylenebilir.

Psikolojik güvenlik alt boyutunda okul mevcudu düşük olan okulların, öğrenci mevcudu fazla olan okullara göre okullarının daha güvenli olduğu bulunmuştur. Barış (2018), Can (2014) ve Geyin (2007) çalışmasında benzer bulgulara rastlamıştır. Öğrenci sayısının artmasıyla öğrencilerin kontrol edilmesinin zor olduğu, dolayısıyla sorunlara daha sık rastlanabileceği söylenebilir. Öğrenci mevcudunun azlığı öğrencileri daha iyi tanıma ve kontrol altında tutabilmeyi kolaylaştırabilir. Öğrenci mevcudunun okul güvenliğini etkilediği sonucuna varılmıştır.

4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler tüm boyutlarda 5-6-7-8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha okulu daha güvenli bulmaktadır. İlkokul öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre daha az sorunla karşılaştığı için güvenlik hakkındaki görüşlerini etkilediği düşünülmektedir.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. Okul yönetimleri ve öğretmenler sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okulu daha az güvenli algıladığının farkında olmalı, bu doğrultuda gerekli önlemleri daha dikkatli bir şekilde almalıdır.

2. Özellikle erkek öğrenciler arasında yaşanabilecek zorbalık ve mağdur olma durumlarının önlenmesi için okul politikaları geliştirilebilir.

3. Okul güvenliğinin sağlanması konusunda özellikle kadın öğretmenlerin ve erkek öğrencilerin görüşlerinin alınması okul yönetimine daha etkili çözümler sunabilir.

4. SED düşük bölgelerde tüm okul çalışanları daha fazla risk altında oldukları için bu okulların güvenliğinin sağlanması için gereken politikalar oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.

5. Okul güvenliğine ilişkin sorunların ortaya çıkarılmasında öğretmenlere göre okullarını daha az güvenli bulan öğrencilerinde görüşleri alınmalıdır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Araştırmacılar tarafından kadın ve erkek öğretmenler arasındaki güvenlik algısının farklılaşmasının nedeni nitel çalışmalarla ortaya çıkarılabilir

2. Erkek öğrencilerin okullarının güvenliğini kız öğrencilerden daha az algılamasının nedeni nitel çalışmalarla ortaya çıkarılabilir.

3. Büyük okullarda küçük okullara göre okul güvenliğinin daha az algılanmasının nedeni araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akan, D., ve Zengin, M. (2019). Okul Güvenlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 18(70).
- Ayyıldız, A. (2015). *Okul Güvenliğinin Sağlanmasında Nöbetçi Öğretmen Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Bahçi, C. (2014). *İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Barış, A. (2018). *Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi: Kastamonu İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başar, M., Çetin, Ö. (2013). İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin zorba davranışlara başvurma düzeyleri bu davranışları öğrenme ortamları üzerine bir araştırma. *NWSA-Education Sciences*, 8(4), 471-488.
- Brookmeyer, K. A., Fanti, K. A., & Henrich, C. C. (2006). Schools, parents, and youth violence: A multilevel, ecological analysis. *Journal of Clinical Child And Adolescent Psychology*, 35(4), 504-514.
- Can, E. (2014). *Liselerde Çalışan Öğretmen Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Çalık, T., Özbay., Erkan, S., Kurt, T., Kandemir, M. (2009). İlköğretim okullarında okul iklimi, zorbalık prososyal davranışlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 15(60), 555-576.
- Can, E. (2014). *Liselerde Çalışan Öğretmen Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri: Çanakkale İl Merkezi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çankaya, İ. H. (2010). *Okul Güvenliğinin İlköğretim Okulları Öğretmenlerinin Kaygı, Motivasyon İş Doyumu Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Elazığ Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çankaya, İ., Yücel, C., Tan, Ç., Demirkol, A. (2014). Lise müdürlerinin görüşlerine göre okul güvenliği açısından kampüs okulların önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 65-72.
- Delice, O. E., Arslan, M. M. (2018). Koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik okul yöneticilerinin öğretmenlerin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-75.
- Demirtaş, i. Y. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Rol Beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dönmez, B. ve Özer, N. (2009). *Okul Güvenliği Güvenli Okul*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 59-68.
- Erçek, M., K. (2018). *Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının Örgütsel Güven Mesleki Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference*, 17.0 Update (10a ed.) Boston: Pearson.

- Geyin, Ç. (2007). *Genel Liselerde Okul Güvenliği Algılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Goldstein, S. E., Young, A., & Boyd, C. (2008). Relational aggression at school: Associations with school safety and social climate. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(6), 641-654.
- Göksoy, S., Engin, E., Aksoy, C. (2013). Okullarda güvenlik sorunu. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(200), 123-139.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul Yönetici Öğretmenlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hoy, W. K. & Miskel, G.C. (2010). *Educational Administration Theory, Research And Practice*.(7th ed.). New York: Random House.
- Işık, H. (2004). Okul güvenliği: kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 1-10 .
- Karal, D. (2011). *Korkmadan Öğrenmek: Okul Çevresi Güvenliği*. Ankara: Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Kurumu Yayınları.
- Kelling, I. K. (2006). *Elementary Teacher Perceptions of School Violence: Safe School Elements And Responsibility*. Doctoral Dissertation, University of Southern California.
- Mabie, G. E. (2003). Making schools safe for the 21st century: An interview with Ronald D. Stephens. In *The Educational Forum*, 67(2), 156-162.
- Marzano, R. J. (2003). Using data: Two wrongs and a right. *Educational Leadership*, 60(5), 56-56.
- Memduhoğlu, H. B., ve Taşdan, M. (2007). Okul öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 69-83.
- Ögel, K., Tarı, I., Eke, C. Y. (2006). *Okullarda Suç Şiddeti Önleme*. İstanbul: Yeniden Yayınları, 17, 9-23.
- Özcan, M. Ç. (2015). *Ortaokullarda Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci Veli Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Zirve Üniversitesi.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sürücü, A., Yıldırım, A., Ünal, A. (2018). Okul güvenliği ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(217), 179-192.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, Boston. Pearson Education.
- Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi* 18(1), 121-142.
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul Liselerde Görev Yapan Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Roller*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Varjas, K., Henrich, C. C., & Meyers, J. (2009). Urban middle school students' perceptions of bullying, cyberbullying, and school safety. *Journal of School Violence*, 8(2), 159-176.
- Verdugo, R. R. (1999). Safe schools: Theory, data, and practices. *Education and Urban Society*, 31(3), 267-274.
- Welsh, W. N., Greene, J. R., & Jenkins, P. H. (1999). School disorder: The influence of individual, institutional, and community factors. *Criminology*, 37(1), 73-116.

- Yıldırım, İ., Akan, D., Çiftçi, M.(2017). Ortaokul Müdürlerine Göre Okul Güvenliğine Yönelik Tehditler Ve Çözüm Önerileri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 135-156.
- Yılmaz, K. G. (2010). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi: Sultanbeyli İlçesi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi.
- Yorulmaz, Y. (2015). *Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Ataşehir İlçesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.